

Strašidlo

Nad tmavými vrchmi stál mesiac. Veľký a okrúhly ako peceň chleba, lial svoje striebřisté svetlo na krajinu Všetko bolo zatiahnuté riedkym tmavomodrým závojom. Len hradská sa belela ako vápno a kvitnúce slivky po obidvoch stranách cesty zdali sa zasneženými. Ich tône šikmo padali a obrubovali ju ľahkými priezračnými čipkami. Niekedy zadul ešte dosť chladný aprílový vietor a zašumel vrchom krátkeho žita, rozprestierajúceho sa dookola na dvoch veľkých tabľách. Drobné stromové lístie zatrepotalo. Tiene na ceste pohýbali sa. Ináče bolo mŕtvo a ticho. Blížila sa polnoc.

Kaplán Červenák v tvrdom klobúku, s veľkým plášťom na pleciah a dáždnikom, vracal sa domov do Rozkaloviec z Búrneho, kam skoro každý deň chodieval k pánu dekanovi Veselému. Farníci síce vraveli, že chodí k nemu kvôli jeho dcére, slečne Anne, lebo aj rozkalovský pán farár má dobré víno, tak ako dekan, aj dobré cigary fajčí, práve tak ako dekan, aj tartlík si rád zahrá, ako Veselý, ale dcéry nemá. Teda len slečna Anička môže byť tým magnetom, ktorý pána kaplána priťahuje. Možno. Pravda je, že sa pán kaplán najradšej prechádza smerom k Búrnemu. Aj to je pravda, že sa tieto prechádzky končievali Búrny. Starý dekan ho vďačne prijímal a Anička najradšej s ním filozfovala. Filozofovanie pretiahlo sa obyčajne do desiatej večer. O tomto čase chodil pán dekan spať. Rozduril ich aj v najživšej debate.

„Desať hodín,“ prehlásil. „Spať.“

A pán kaplán len po tomto odchádzal.

Dnes nebol doma. Šiel k rozkalovskému farárovi, šéfovi Červenákovmu, v akejsi cirkevnej záležitosti. Nevracal sa a mladí zabúdli vo filozofii. Sedeli po prvý raz v záhradke a pán kaplán bol neobyčajne citlivý.

„Veru, slečna Anička,“ hovoril, „život je večný. Neprestane pri tom, čo smrťou menujeme. Svoju podobu premieňa, ale zostáva tu, okolo nás...“

Popri tomto skúmal jej vysokú, štíhlu postavu a grécky účes, prihladený k sluchám a malú riedku šticu, padajúcu na vysoké, okrúhle čelo. Uvažoval, že ku gréckemu účesu sa štica nehodí. Chcel jej povedať, že sa zle češe, keď kuvik náhle zakuvikal. Odvoľakiaľ zo sadu šiel tento nepríjemný, desiacy hlas. Anička sa striasla a spýtala sa:

„Komu ozaj kuviká?“

Z kuvika prešla na mátohy.

„U nás ich je hrúza,“ podotkla.

„Ako všade,“ nadhodil kaplán.

„Ale u nás sú skutočné,“ vravela. „Najistejšia je tá, čo sa ukazuje pri Skalke.“

„Pri Skalke? Ale pri tej, čo je neďaleko nás?“

„Tam.“

„O tej som nepočul. Čo je to?“

„Ukazuje sa o polnoci farár, čo akési decko zamordoval. Kamenie hádže na okoloidúcich. Trafí každého a tam, kde trafí, ochromie úd. Čosi bieleho sa plazí za ním a kvíli. To je to decko. Ešte nevedelo chodiť, keď ho zabil. Preto sa plazí.“

„Hlúposti,“ hodil rukou kaplán.

„Vážni ľudia hovoria. Organista ho na vlastné oči videl. Počul aj nariekanie. Notár vám to isté povie.“

„Ale, slečna!“ pretrhol ju. „Vy ako farárska dcéra nesmiete veriť na strašidlá.“

„Ja neverím. Ale by som nešla tadiaľ o polnoci.“

Kaplán chcel pozrieť na hodinky, či je ešte ďaleko do polnoci a či o dvanástej môže byť doma, ale hanbil sa pred slečnou, aby ho neupodozrievala, že sa bojí. V záhradke im počalo byť zima. Prešli do izby. Kaplán sa ani tu dlho nezdržal. Videl, že je na hodinách už štvrt na dvanástu. Odporúčal sa. Von porovnal čas so svojimi hodinkami. Hodinky ukazovali jedenásť...

Na všetko toto myslel, ponáhľajúc sa. Neveril síce, že sa farár môže ukazovať, ale nepríjemné mu bolo, že musí prejsť popri Skalke. Aby mu bolo veselšie, vrtel dáždnikom a hvízdal si nezmyselné melódie, ktoré v okamžiku vymýšľal a zabúdal. Vietor čím ďalej, tým väčšmi a častejšie fúkal a rozduval krídla plášťa. Vyzeral ako veľký netopier s ohromnými krídlami. Žito a stromy väčšmi šumeli a tône neprestávali sa hýbať. Jeho tieň šiel pred ním krivý a dlhý.

Bolo mu treba prejsť cez horu, ktorá sa černela pred ním na dosť príkrom vršku. Kvitnúce slivky sa stratili. Zamenili ich liesky a mladé duby. Tieň zhustol a čochvíľa obklopila ho tma. Namiesto ľavného šumu vetra v žite a slivkách tu bolo ticho. Len niekedy bolo čuť vrzgot a pukanie, tu v hĺbke hory, tu jemu nad samou hlavou. Pod krokmi šušťalo lanské lístie a drobné hrudky a kamienky, odlomené a vyvážené pätami, kotúľali sa z vršku dolu. To pukanie, šušťanie a kotúľanie sa kamienkov stávalo sa mu neznesiteľným. Pne stromov ledva bolo rozoznať. Zdalo sa mu, že za každým skrýva sa niekto, kto ho stopuje a ľstivo číha za ním. Očakával, že každú minútu vyskočí spoza pňa a zahúka. Počali smreký. Chvoj jedného sa zakývala, ani čoby ju nejaká tajná ruka bola stiahla a pustila. Ešte väčšmi zrýchlil krok, aby skorej prešiel horou. Pár ráz vytiahol hodinky a rátal v duchu, či ešte pred dvanástou zájde za Skalku. Vychodilo, že o dvanástej bude práve pri nej. Hanbil sa sám pred sebou, že mu je nepríjemne a že bokom do hory by sa neosmelil pozrieť. Bolo by treba počkať tu, kým prejde dvanásta. Ale ak farár vo svojej nočnej prechádzke aj sem zájde...? Nie. Nemožno, že by sa farár ukazoval. Myslel si. Život je síce večný... Pokračuje sa v druhej forme. Teda tá forma nemôže byť farár, ako býval za živa. Ak sa ukazuje, nemôže mať ľudskú podobu, ale akúsi inakšiu, fantastickú... Účinok nejakej sily neviditeľnej a predsa jestvujúcej cítiť snáď pri Skalke. Ale, že by farár! Nemožno... Jednako lepšie by bolo obísť Skalku...

Čosi zahúkalo ďaleko v hore a hneď zatým prelietlo niečo nad ním. — Sova, — myslel si a napadlo mu, že pobeží. Tak skorej prejde horou a zájde za Skalku. Nik ho nevidí. Nemá sa koho hanbiť.

Hneď aj uskutočnil myšlienku. Behom pustil sa hore vrškom a potom dolu. Nepočul už ani pukanie, ani šušťanie, len dupot svojich vlastných nôh. Nemyslel ani na čas. Na chvíľu zdalo sa mu, že z pravej strany rovno s ním beží ktosi druhý. Nepozeral ta. Zapchal si uši a utekal ďalej. Vybehol z hory celý upachtený a

spotený. Srdce mu búchalo ako kladivo. Mesiac svietil zas. Bol vyššie a menší. Cesta ako šnúra vinula sa v diaľku. Kaplán pozrel a asi na dvesto krokov videl Skalku. Veľký balvan pri ceste. Bol biely. Len diery na ňom sa černeli, ako na tvári černejú sa oči, brada a fúzy. Pozrel na cestu, ktorá viedla popri samom balvane. Najprv videl len čosi tmavého ako strom, ale za okamžik uspel zbadať, že je to guľaté a že sa hýbe. Blíži sa k nemu. Jasne vybadal vysoký, farársky klobúk, čierny, dlhý kabát, nohy, ruky, tvár. Zastal a užasol. Chladný pot vystúpil mu na čelo. Mráz prešiel mu po chrbte. V bruchu pocítil akýsi chlad. Nohy nápadne zoslabli. — Na mňa sa díva, — pomyslel si. Vskutku, farár zastal a díval sa. Kaplán videl, že sa farár ohnul. Iste hľadá kameň... Ale tvár sa viac nezjavila. Figúra znova počala sa hýbať. Bežala, ale bez tváre. Kúr zdvihol sa pred ňou, ako dym. Väčšil sa a postava zmizla. Kaplán v hrúze zvrtol sa a počal utekať opačným smerom. Prebehol horu a do rána túlal sa okolo Búrneho.

Nevyspatý, preblednutý vrátil sa domov len ráno. Chcel si ľahnúť v svojej kaplánke, že si odpočinie, ale v posteli chrápal dekan Veselý, ako čoby drevo pílili... Ľahol si na diván. Sotva sa vládol držať na nohách.

Pri obede hovoril jeho šéf so smiechom:

„Nikdy takého bojka, ako je Veselý!“

„Nuž?“

„Naľakal sa vám farára, čo máta pri Skalke. Neskoro sa vybral a okolo dvanástej sa vrátil udychčaný a bledý, že videl farára a prosil ma o nocľah.“

Pohrozil masným prstom kaplánovi a dodal:

„Ale ani slovka o tom!“

Kaplán sa začervenal a mlčal.